Handläggare
Karolina Hellberg
Telefon: 08-50843028

Till
Kommunstyrelsen

Remiss av Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17)

Kontorsutlåtande med hänvisning till kort remisstid

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2026/919

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialförvaltningens kontorsutlåtande översänds till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av remissen

Remissen avser promemorian Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17), som har tagits fram inom Regeringskansliet. Promemorian innehåller förslag om att barn med annat modersmål än svenska, som ännu inte omfattas av skolplikt, ska identifieras om de bedöms behöva stöd för att utveckla sina kunskaper i svenska.

Syftet med förslagen är att tidigt uppmärksamma barn som behöver stöd i svenska språket och därigenom förbättra deras förutsättningar att utveckla språket inför skolstarten. Förslagen innebär bland annat att regionerna ska ansvara för att identifiera barnens behov och informera berörd kommun, samt att barnhälsovården och förskolan ska ha viktiga roller i arbetet. Promemorian behandlar även stöd till vårdnadshavare och föreslår bland annat utökade hembesök.

Beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling.

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattning av synpunkter

Socialförvaltningen ser positivt på förslag som syftar till att barn tidigt ska uppmärksammas när de behöver stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket. Tidiga och samordnade insatser kan bidra till bättre förutsättningar för barns utveckling, delaktighet och framtida skolgång.

Socialförvaltningen tillstyrker ambitionen men anser att förslaget behöver ses över ytterligare innan det genomförs vad gäller både

Socialförvaltningen
Avdelningen för strategi och utveckling

Storforsplan 36
Box 44
123 21 Farsta
Växel 08-50825000
Fax [Fax]
socialforvaltningen@stockholm.se
https://start.stockholm

ansvarsfrågan, målgrupp och metod. Detta för att inte riskera att stigmatisera familjer med migrationsbakgrund, minska vårdnadshavares tillit till myndigheter eller utföra bedömningar som inte grundar sig i forskning och beprövad erfarenhet om språkutveckling.

Socialförvaltningen tillstyrker förslaget om att regionen ska informera kommunen när ett barn bedöms vara i behov av stöd. Förvaltningen vill samtidigt framhålla att informationsöverföringen behöver utformas så att det är tydligt vilken kommunal verksamhet som ska ta emot informationen, vilket ändamål uppgifterna ska användas för och hur barnets och familjens integritet ska säkerställas.

Socialförvaltningen tillstyrker även inriktningen att utveckla de utökade hembesöksprogrammen så att de i större utsträckning når barn i åldern 2,5–5 år. Förvaltningen bedömer att hembesöken kan utgöra en viktig arena för att skapa förtroende, ge föräldrar information och vägledning samt uppmärksamma behov av stöd. En sådan utveckling behöver dock följas av långsiktiga och tillräckliga förutsättningar för kommunernas och regionernas medverkan.

Förvaltningen instämmer i att barnhälsovården bör ge vårdnadshavare stöd och information om barns språkutveckling och om kommunens stödinsatser. Det är samtidigt angeläget att ansvarsfördelningen mellan regionens hälsofrämjande uppdrag och kommunens uppgifter är tydlig.

Ställningstaganden

Socialförvaltningen tillstyrker ambitionen men anser att förslaget behöver ses över ytterligare innan det genomförs vad gäller både ansvarsfrågan, målgrupp, metod och mål med identifieringen. Detta för att inte riskera att stigmatisera familjer med migrationsbakgrund, minska vårdnadshavares tillit till myndigheter eller utföra bedömningar som inte grundar sig på kunskap som finns om språkinlärning.

Socialförvaltningen lämnar inga synpunkter på de delar av remissen som uteslutande avser barnhälsovårdens medicinska metoder eller förskolans pedagogiska uppdrag. Förvaltningen lämnar däremot synpunkter på de förslag som har direkt betydelse för socialtjänstens förebyggande och uppsökande arbete.

4.3 Det ska vara obligatoriskt för regionerna att inom barnhälsovårdens verksamhet identifiera barn som har behov av stöd

Socialförvaltningen har inga synpunkter på förslaget om att regionerna ska ansvara för identifieringen av barn som bedöms behöva stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket, eftersom förslaget i huvudsak avser barnhälsovårdens uppdrag och

arbetssätt. Socialförvaltningen vill dock understryka att identifiering av barn som har behov av stöd i svenska språket bör utgå från forskning och beprövad erfarenhet vad gäller andraspråksinlärning. Det är också av största vikt att en identifiering av stödbehov leder till att barn och deras vårdnadshavare får kännedom om och möjlighet att ta del av relevanta stödinsatser.

För att detta ska fungera krävs en ändamålsenlig samverkan mellan regionen och kommunen. Samverkan bör bygga på tydliga kontaktvägar och rutiner för hur behov uppmärksammas och hur familjer kan lotsas vidare till rätt verksamhet.

4.3.4 Regionen ska informera kommunen om barnets behov av stöd och lämna uppgifter som behövs i kommunens verksamhet

Socialförvaltningen tillstyrker förslaget om att regionen ska informera kommunen när ett barn bedöms ha behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket. Förvaltningen bedömer att en sådan informationsöverföring kan skapa bättre förutsättningar för tidiga och samordnade insatser. Det är positivt att informationen enligt förslaget ska lämnas till en lämplig förvaltningsorganisation i kommunen. Vilken verksamhet som är lämplig mottagare kan variera beroende på kommunens organisation och på vilket stöd barnet bedöms behöva.

I Stockholms stad är det därför viktigt att det finns tydliga rutiner för hur informationen ska tas emot, bedömas och vid behov föras vidare till berörd verksamhet. Det behöver också vara tydligt i vilka situationer socialtjänsten ska vara mottagare. Information om ett barns behov av språkstöd innebär inte i sig att barnet eller familjen har behov av en socialtjänstinsats. Om informationen i första hand avser behov av förskola eller pedagogiskt språkstöd bör den hanteras av den verksamhet som ansvarar för dessa insatser.

Socialförvaltningen vill särskilt framhålla att informationsöverföringen måste ske med respekt för barnets och vårdnadshavarnas integritet. Det är positivt att förslaget anger att uppgifter endast ska lämnas när de behövs i kommunens verksamhet och att det inte är fråga om ett generellt eller rutinmässigt utlämnande. Den föreslagna sekretessregleringen behöver tillämpas genom individuella bedömningar där uppgifternas karaktär, integritetskänslighet och barnets bästa beaktas.

Förvaltningen anser även att det inför ett ikraftträdande behöver tas fram tydliga nationella vägledningar för informationsöverföring och samverkan.

Om det i kontakten med familjen framkommer oro för att ett barn far illa eller riskerar att fara illa ska orosanmälan göras enligt

ordinarie rutiner. En identifiering av behov av språkstöd ska dock inte i sig likställas med en indikation på omsorgsbrist.

4.4 Vårdnadshavaren åläggs inga sanktionerade skyldigheter enligt den föreslagna lagen

Socialförvaltningen instämmer i bedömningen att vårdnadshavare inte ska åläggas sanktionerade skyldigheter enligt den föreslagna lagen.

Förvaltningen bedömer att ett stödjande och tillitsfullt förhållningssätt är viktigt för att nå barn och familjer som kan behöva stöd. Sanktioner riktade mot vårdnadshavare riskerar att försvåra kontakten med offentliga verksamheter och kan i förlängningen påverka barnets möjligheter att få stöd.

Det är angeläget att insatser utformas så att vårdnadshavare får begriplig information om barnets behov och om vilka möjligheter till stöd som finns.

4.5.2 De utökade hembesöksprogrammen bör utvecklas för att i större utsträckning nå den föreslagna lagens målgrupp

Socialförvaltningen är positiv till att se över om de utökade hembesöksprogrammen bör utvecklas så att de i större utsträckning omfattar barn i åldern 2,5–5 år.

Förvaltningen bedömer att utökade hembesök kan vara ett viktigt verktyg i det förebyggande och uppsökande arbetet. Hembesöken kan bidra till att bygga förtroende, stärka vårdnadshavares kunskap om barns utveckling och informera om vilket stöd som finns att tillgå.

Utökat hembesöksprogram kan bidra till att uppmärksamma barns språkutveckling och informera om betydelsen av tidiga språkstimulerande insatser. Det är samtidigt viktigt att hembesöken behåller ett brett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv och inte får karaktären av kontroll eller bedömning av barnets språkkunskaper. Ett sådant förhållningssätt bedöms vara viktigt för att upprätthålla vårdnadshavarnas förtroende för verksamheterna.

Förvaltningen vill vidare framhålla att en utvidgning av hembesöksprogrammen till äldre barn kan innebära behov av ytterligare personalresurser och organisatoriska förutsättningar inom både socialtjänsten och barnhälsovården. För att arbetet ska kunna bedrivas långsiktigt och med god kvalitet behöver finansieringen vara tillräcklig och förutsägbar. Det är därmed angeläget att statsbidragens utformning ger kommuner och regioner möjlighet att planera och utveckla verksamheten över tid.

4.5.3 Barnhälsovårdens stöd till vårdnadshavare och deras barn för att stimulera utvecklingen av kunskaper i svenska språket

Socialförvaltningen instämmer i bedömningen att barnhälsovården bör främja barns språkutveckling genom stöd till vårdnadshavare och information om förskolan och andra insatser som kan erbjudas av kommunen.

Förvaltningen anser att det är viktigt att vårdnadshavare får information om hur de kan stödja barnets språkutveckling i vardagen och om vilka verksamheter som finns tillgängliga för barn och familjer. Det kan exempelvis handla om förskola, öppen förskola, familjecentraler och andra förebyggande verksamheter. Information och vägledning behöver vara tillgänglig och anpassad till familjernas olika förutsättningar.

Socialförvaltningen vill särskilt lyfta fram betydelsen av samverkan mellan barnhälsovården och kommunens förebyggande verksamheter. Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter kan utgöra viktiga mötesplatser där familjer får kontakt med flera samhällsaktörer och kan få stöd och vägledning utifrån sina behov. Sådana verksamheter kan också bidra till att skapa förtroende och underlätta för familjer att ta del av kommunens stöd.

Förvaltningen ser positivt på förslaget att Socialstyrelsen och Skolverket ska få i uppdrag att uppdatera informationsmaterial om förskolan och andra kommunala insatser. För att materialet ska få god användbarhet bör det tas fram i samverkan med kommunala verksamheter och utformas så att det kan användas av såväl barnhälsovården som socialtjänstens förebyggande och uppsökande verksamheter.

Samtidigt vill förvaltningen betona vikten av en tydlig ansvarsfördelning. Barnhälsovårdens uppgift bör vara att ge hälsofrämjande stöd, uppmärksamma behov och informera eller hänvisa vidare. Kommunens olika verksamheter ansvarar därefter för de insatser som ligger inom respektive verksamhet uppdrag.

4.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Socialförvaltningen har inga synpunkter på förslaget att lagen ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Förvaltningen vill dock framhålla att berörda kommunala verksamheter behöver ges rimliga förutsättningar att förbereda genomförandet. Det gäller särskilt framtagande av rutiner för mottagande och hantering av information, ansvarsfördelning mellan berörda verksamheter samt samverkansformer med regionen. Sådana förberedelser behöver ske i god tid före ikraftträdandet.

4.7 Uppföljning av reformen

Socialförvaltningen ser positivt på att reformen följs upp. Förvaltningen anser att uppföljningen bör omfatta mer än i vilken utsträckning barn identifieras av barnhälsovården. Det är även viktigt att följa upp om identifieringen leder till att barn och familjer faktiskt får tillgång till relevanta stödinsatser.

Ur ett socialtjänstperspektiv bör uppföljningen särskilt belysa hur informationsöverföringen mellan region och kommun fungerar, om ansvarsfördelningen är tydlig och om samverkan bidrar till att barn och familjer nås av tidiga insatser. Uppföljningen bör också beakta vårdnadshavarnas erfarenheter och om arbetssätten bidrar till tillit och förtroende för de berörda verksamheterna.

Veronica Carstorp Wolgast	Lina Blombergsson
Socialdirektör	Avdelningschef
Socialförvaltningen	Socialförvaltningen

Bilaga

1. Remiss av Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2026-11-17
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2026-11-17